Антоніна Тимченко, Тетяна Сальтевська
Національний фармацевтичний університет
(Харків, Україна)

ТАКСОНОМІЯ Б. БЛУМА В ДИСТАНЦІЙНОМУ КУРСІ «УКРАЇНСЬКА МОВА ДЛЯ ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ (ПІДГОТОВЧИЙ ФАКУЛЬТЕТ)»

Будь-яка людська діяльність передбачає реалізацію тих чи тих цілей. Мета – суб'єктивний образ кінцевого результату, котрий (образ) регулює перебіг діяльності. По суті, мета є формо- і змістоутворювальною категорією; правильно сформульована мета не лише допомагає повно й точно виконати завдання, а й дає змогу людині, власне кажучи, осягнути саму суть завдання. Наявність мети часом становить левову частину виконання завдання взагалі. Цілеутворення є дуже важливим елементом процесу виконання завдань, адже в мету закладено зміст, властивості, параметри результату. Навчальна діяльність не є винятком, позаяк викладач неодмінно формулює корпус цілей як для себе, так і для слухачів курсу. На самому початку будь-якого курсу необхідно оголосити студентам цілі навчання, адже узгодження кінцевої мети – запорука того, що викладач і учень рухатимуться в одному напрямку, заощаджуючи час і зусилля, добре усвідомлюючи, що й навіщо робитимуть.

Дистанційна форма навчання набуває все більшої популярності. Передбачається широке застосування нових технологій; однією з провідних рис дистанційних курсів є їхня загальнодоступність. Окрім цього, студент здатен організувати свій ритм навчання залежно від власних потреб та обставин, самостійно повторити/вивчити навчально-методичний матеріал й перевірити рівень своїх знань.

У статті розглянемо цілеутворення за таксономією Б. Блума [2], яке, на нашу думку, доцільно застосовувати в роботі дистанційного курсу «Українська мова для іноземних студентів (підготовчий факультет)».

Існують різні підходи до визначення цілей навчання [1], найчастіше дослідники говорять про розвивальні, освітні, навчальні, виховні цілі. Таксономія Б. Блума, вочевидь, демонструє якнайдоцільніше формулювання цілей з огляду на бажаний результат, на перший план тут виходять навички та уміння, які має набути реципієнт, саме цим визначаються й цілі викладача. У класичному вигляді таксономія виглядає так: «знання – розуміння – використання – аналіз – синтез – оцінка» [2]. Перші з перерахованих цілей можна відповідають елементарному запам'ятовуванню інформації, досягнення ж останніх передбачає серйозну рефлексію.

Дистанційний курс «Українська мова для іноземних студентів (підготовчий факультет)» розташований на платформі Moodle НФау (pharmel.kharkiv.edu) та використовується для слухачів підготовчого факультету очної форми навчання (з базовим знанням російської та англійської/французької мов). Тривалість – 1 семестр, 18 навчальних тижнів. Основною метою курсу є досягнення студентами рівня комунікативної компетентності, достатнього для усного мовлення, читання й написання нескладних текстів. Реалізації мети здатне допомогти наповнення курсу: теоретичні текстові матеріали із численними ілюстраціями; аудіозаписи звуків, фраз, текстів; тести, контрольні тести; презентації, інтернет-посилання, відеоролики. Щотижня студентам пропонується вивчити інформаційні матеріали заняття, виконати зазначені тренувальні вправи та пройти тест (тести включають завдання, які мають на меті визначення рівня знань та вміння застосовувати ці знання на практиці; викладач неодмінно аналізує результати й робить висновки для подальшої роботи). На заявлених заняттях пропонується брати участь у

чатах, вебінарах, виконати контрольні тести – на 9 (тематичний контроль) й 18 заняттях (підсумковий).

Провідною особливістю застосування таксономії Б. Блума в роботі означеного курсу є те, що на підсумковому етапі студенти не мають досконало оволодіти мовою, вимагається лише базове знання. Тому доцільним при вибудовуванні стратегії навчання, формулюванні цілей та завдань до кожного заняття нам видається опертя переважно на перші 3-4 цілі за таксономією. Питома частка решти цілей не має перевищувати кількох відсотків і може бути досягнута умовно в другій частині курсу. Наведемо для прикладу формулювання мети заняття № 6 «Іменник. Називний, родовий, давальний відмінки іменника. Текст «Я і моя родина»: *1) вирізняти іменники з-поміж інших слів, правильно розподіляти іменники за родами, правильно узгоджувати іменники з лексемами інших частин мови (рівні розуміння, аналізу); 2) грамотно писати й ситуаційно влучно застосовувати слова (безпомильно співвідносити їх із позначуваними поняттями), запропоновані як лексичний мінімум уроку (рівні розуміння, застосування); 3) правильно відмінювати іменники (називний, родовий, давальний відмінки) (рівні розуміння, застосування); утворювати міні-діалоги з іменниками (рівні застосування, аналізу); 4) правильно вживати особові та присвійні займенники, будувати з ними міні-речення, вміти за допомогою цих міні-речень розповісти про себе (рівні знання, розуміння, застосування, аналізу); 5) порівнювати українські слова з російськими та лексемами з рідної мови студента-іноземця (рівні розуміння, аналізу); 6) відповідати на типові питання щодо власної персони, своєї родини (рівні знання, розуміння, застосування, аналізу).*

Як бачимо, досягнення рівнів синтезу та оцінки не передбачене взагалі, а рівень аналізу застосовується тому, що йдеться про 6 (з 18-ти) заняття, а отже, студенти вже мають деякі знання.

Щодо тестових завдань, пропонуємо застосовувати такий же підхід. Наводимо приклад тематичного тестування, де питання градуйовані за таксономією Б. Блума:

Знання (35%)	
1) Які букви передають два звуки? а) я, ю, е; б) ї, є, я; в) а, ю, і.	2) Які звуки приголосні? а) к, ю, т; б) п, б, в; в) и, ю, я.
3) Як перекласти українською мовою «Доброе утро»? а) До побачення, спасибі; б) Доброго вечора; в) Доброго ранку.	4) З’єднайте **пори року** з назвами місяців: а) зима 1) березень, квітень, травень; б) весна 2) грудень, січень, лютий; в) літо 3) червень, липень, серпень; г) осінь 4) вересень, жовтень, листопад.
5) Частина мови, яка означає предмет і відповідає на питання *хто? що?* називається _____	6) Людина, яка навчає студента в університеті, називається а) викладач; б) дідусь; в) студент.
7) З'єднайте російські слова з українськими відповідниками: а) папа 1) дідусь; б) бабушка 2) онук; в) дедушка 3) тато; г) внук 4) бабуся.	
Розуміння (30%)	
8) Доберіть правильні відповіді:	9) У якому рядку записано слова

- що більше - а) дім; б) машина; - хто молодший - а) студент; б) викладач.	чоловічого роду? а) брат, лист, жовтень; б) мама, сестра, бабуся; в) масло, викладач, студент.
10) У якому рядку записано слова жіночого роду? а) студентка, дошка, мама; б) парта, книжка, тато; в) брат, кава, торт.	11) У якому рядку записано слова середнього роду? а) двері, вікно, хлопець; б) масло, сонце, серце; в) слово, музей, собака.
12) В якому рядку правильно записано транскрипцію слів? а) комп'ютер [компйутер], троянда [тройанда]; б) комп'ютер [компутер], троянда [тройанда]; в) комп'ютер [компютер], троянда [троанда].	13) Розташуйте в правильній послідовності поняття: *сьогодні, вчора, завтра.* _____
Використання (25%)	
14) У якому рядку правильно записані фрази: а) прийду вчора, у мені є ручка, доброго ранку; б) прийду завтра, у мене є ручка, доброго ранку.	15) Поставте дієслово у минулий час. *Студент (дивитися)* _____ *фільм про Україну.*
16) У якому реченні виділене слово стоїть у правильній формі? а) *Брат дивився з ВІКНА.*	17) Поставте слово у потрібну форму: *Я телефоную (брат)* _____

б) *Він відійшов від ДОШКА.* в) *Гуртожиток знаходиться біля РІЧКА.*	
18) Підкресліть правильні фрази: *у мене, з тобою, без тобою, до дошка.*	
Аналіз (5%)	
19) Складіть речення зі слів. *Бабуся, гарно, шиє, дуже.* _____	
Синтез (5%)	
20) Перекладіть українською: *Вчера мы с преподавателем ходили в музей.* _____	

Безумовно, розвиток дистанційної освіти в Україні ще перебуває на початкових етапах, і сучасний рівень свідомості населення засвідчує більшу затребуваність традиційної освіти. Вочевидь, «золотою серединою» в цьому процесі може стати застосування змішаного навчання.

ЛІТЕРАТУРА

1. **Малафіїк І. В.** Дидактика: [навчальний посібник] / І. В. Малафіїк. – К.: Кондор, 2005. – 397 с. 2. **Bloom B. S.** Taxonomy of educational objectives: The classification of educational goals: Handbook I, cognitive domain. – New York: Longman, 1956. 3. **Costa A. L.** (Ed.). Developing minds: A resource book for teaching thinking. – Alexandria, VA: ASCD, 2000.